

Natuurlijke paardenhouderij in Ingen

Ingen is gelegen in het rivierengebied, een typisch fruitteeltgebied. Tussen de fruitteeltbedrijven en met uitzicht op de Utrechtse Heuvelrug, ligt een perceel land van twee hectare dat een thuis biedt aan een kudde Schwarzwälder Fuchs paarden. Het gaat om de natuurlijke paardenhouderij van Marja de Bruijn. De Bruijn is bezig om, in samenwerking met de KVTH, een stamboek op te richten voor dit bijzondere ras uit het Zwarte Woud.

Vlakbij het bedrijf gekomen valt het oog op een weiland waarin een flinke heuvel is opgeworpen. Deze heuvel is de lievelingsplek van de vierjarige hengst Modim. Graag staat hij daar te doezelen, rond te kijken of galoppeert hij actief de heuvel op en af. Dat de kleigrond glad is, deert hem niet. Hij blijft prima op de been en zijn achterhand is sterk gespierd van deze work-out. De paarden van de Schwarzwälder Fuchs Stoeterij worden in een kudde gehouden. Uitgangspunt is dat het paard zoveel mogelijk zijn natuurlijke gedrag kan uitoefenen. Het gaat daarbij om de leefomstandigheden voor het paard.

Historie van het bedrijf

In 2006 is Marja de Bruijn voor zichzelf begonnen. De Bruijn 'ik heb het concept natuurlijke paardenhouderij zelf uitgedacht, op basis van mijn ruim 40-jarige praktijkervaring. Ik ga uit van het natuurlijke gedrag van het paard. Kenmerkend is dat het paard een steppedier is, zich altijd prooi blijft voelen en in kuddeverband leeft. In 2007 heb ik een stuk grond gekocht in Ingen en ben daar in rustig tempo mijn bedrijf aan het opbouwen. In 2010 heb ik met mijn concept meegedaan aan een wedstrijd voor startende ondernemers in de regio heeft mijn concept de eerste prijs gewonnen. In maart 2012 neemt de gemeente een besluit over de bestemmingsplanwijziging, zodat ik daarna mijn bedrijf echt kan gaan uitbouwen. Tot nu toe is mijn houderij outdoor, maar in de toekomst wil ik graag een overkapping over de rijbaan en een open ruimte waarin loopstallen geplaatst kunnen worden. Mijn lesactiviteiten kunnen dan de hele winter doorgaan en de loopstallen zullen vrij toegankelijk zijn voor de paarden. Ook heb ik dan de kans om mijn bedrijf energieneutraal te maken. Het dak zal ruimte bieden aan zonnepanelen, zodat we zelfvoorzienend zijn.'

Het ras

Het koudbloedpaard de Schwarzwälder Fuchs is afkomstig uit het Zwarte Woud. De merries hebben een stokmaat tussen de 1.48 en 1.56 meter. De hengsten zijn net iets groter, tot 1.60 meter. De vachtkleur gaat van roodvos tot donker zwartbruin en de dieren hebben hel witte manen. En enkele foklijn is schimmelkleurig. Het enigzins zwaar aandoende paard is sterk gebouwd en heeft een krachtige hals met kap. De paarden, zeker de mannelijke dieren, hebben een flink pak behang. De paarden hebben een brede en goed bespierde croupe. Het is een vriendelijk en goedmoedig dier en moet sober gehouden worden. Het ras kent weinig ziekten en de dieren worden over het algemeen oud. Oorspronkelijk werd het ras gebruikt voor land- en bosarbeid, maar tegenwoordig wordt het aangespannen en onder het zadel gebruikt. Het ras telde in 1973 slechts vier goedgekeurde hengsten en ook in 1977 bevond het zich in de gevarezone. Toen waren er slechts honderdnegenenvijftig merries geregistreerd. Door een goed uitgedacht fokprogramma gaat het nu goed met de Schwarzwälder Fuchs, er zijn inmiddels weer zo'n tachtig dekhengsten geregistreerd bij de stamboeken in Duitsland.

Natuurlijke paardenhouderij

Marja de Bruijn heeft de natuurlijke dagbesteding van het paard als uitgangspunt genomen. 'De ervaring is dat de tijd die een paard benut aan eten, liggen en staan nagenoeg overeen komt met studies die de tijdsbesteding van wilde paarden beschrijven. Er zijn grote verschillen ten opzichte van de tijdsbesteding van stalpaarden. De stalpaarden staan het grootste deel van de tijd en besteden en relatief korte tijd aan eten. Deze parameters zijn juist bij de natuurlijke paardenhouderij wel in balans met de natuurlijke behoeften van het paard. De paarden hebben een ruime voerplaats. Deze is verhard met beton om te zorgen dat de pompfunctie van de hoeven goed gestimuleerd wordt. Ook kunnen de paarden de paddock of het weiland vrij inlopen. Er is een schuilstal beschikbaar voor de paarden, maar daar maken ze weinig gebruik van. Zelfs niet in de extreem koude winter van dit jaar. Ik houd de paarden altijd bezig, voer halen ze op de ene plek, voor een slok water moeten ze een stukje lopen. Straks komt er een grote poel in het weiland, dan wordt de afstand nog wat groter en worden de paarden altijd gestimuleerd om te bewegen.' In het weiland waar de vierjarige hengst Modim staat, ligt een heuvel. Welke gedachte zit daarachter? 'Het paard is een steppedier. Het moet altijd opletten of er geen roofdieren in de buurt zijn. De heuvel biedt meer overzicht over de omgeving en daar maakt de hengst graag gebruik van. Overigens staat hij nu alleen in dat stuk weiland. Dit jaar gaat hij naar de hengstenkeuring en daarna krijgt hij zijn eigen kudde merries bij zich.' De paarden ogen rustig en ook bij het voeren van het hooi is er geen voernijd. 'Er is genoeg ruimte voor ieder paard om te eten. Dat voorkomt ruzie. Ieder paard weet dat er genoeg is.'

"Een paard is een steppedier en de heuvel biedt overzicht en veiligheid."

Aandacht voor natuur

Naast de aandacht voor de paarden, wordt ook de natuur geïntegreerd in het bedrijfsplan. 'De nieuwe poel zal niet geheel toegankelijke zijn voor de paarden. Er komt ook een paardenvrij deel en dat ga ik zo inrichten dat oeverwaluwen zich daar kunnen vestigen.' Op de vraag of de poel geen gevaarlijke situatie op kan leveren als de paarden erin zullen gaan, antwoordt De Bruijn het volgende 'de bodem van de poel wordt belegd met bodemroosters, zoals deze ook in de Hit Aktiv paddock wordt gebruikt. Paarden kunnen dan niet wegzakken in de modder op de bodem, maar kunnen wel genieten van het water.' Tussen het weiland en de buitenbak staat een rijtje Elzen. Deze singel zorgt deels voor beschutting tegen de wind, maar ook de zeldzame Putter heeft hier baat bij en foerageert graag in deze bomen.'

"Natuur, zoals oeverwaluwen, is geïntegreerd in mijn bedrijfsplan."

Innovatief concept

Het concept van de natuurlijke paardenhouderij is innovatief en heeft oog voor de omringende natuur. Of het concept geslaagd is, is vooral te meten aan de rust in de kudde en de mate waarin het natuurlijk gedrag uitgeoefend kan worden. De speelweides vormen het middelpunt van het bedrijf, waarin het natuurlijk gedrag van het paard leidinggevend is in alle beslissingen.

Tekst & foto's: wijlen Marja Teekens